No. 214. 1833.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijk Blad.

Zaterdag 7 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Berigten uit Zeeland van gisteren vermelden, dat de ter hoogte van het Sluissche gat gestrande stoomboot *de Beurs van Amsterdam* is. Dit schoone vaartuig, 't welk in den winter van 1832 zoveel dienst op de Schelde heeft bewezen, is geheel verloren; de goederen, passagiers en equipage zijn echter gelukkig gered. Hetzelve was met kaas geladen en naar Duinkerken bestemd.

— In den avond van den 31sten ll. heeft — naar den *Messager de Gand* van heden bericht — een Engelsch driemast-vaartuig, *Amphytrite* genaamd, aan boord hebbende 108 vrouwen, 12 kinderen en 16 man equipage, naar Nieuw-Holland bestemd, in 't gezigt der haven van Boulogne schipbreuk geleden en is met man en muis vergaan, met uitzondering van drie matrozen, die de kust hadden kunnen bereiken. De bijzonderheden van dien ramp waren ijzingwekkend.

— De Belgische afgevaardigden gaan steeds voort in hunne beraadslagingen, met de behandeling van het budget van justitie, een moeijelijke en te gelijk onafgebroken arbeid, zooals een der Belgische bladen aanmerkt, daar, bij iedere voorgestelde besparing, ook weder de opmerking volgt, dat, aangezien den tijd van het jaar, de uitgaven reeds voor drie vierde gedeelten gedaan zijn. Bij de beraadslagingen van gisteren kwamen de onkosten voor van den *Moniteur*, ten bedrage jaarlijks van 75,000 fr. Sommige leden wilden op dit punt bezuiniging hebben gebragt, of den *Moniteur* geheel afgeschaft. De stemming over dit artikel is tot heden uitgesteld.

— De maarschalk *Maison* is eergisteren Brussel gepasseerd, na zich een oogenblik aan het hotel van den Franschen gezant te hebben opgehouden.

— Volgens de 2de uitgave van het Engelsch blad *the Sun*, van zaturday ll., heerschte er in de city te London veel beweging op de tijding, dat het gouvernement twee dampbooten voor drie maanden aangevraagd had, die spoedig naar Lissabon bestemd zouden zijn. — De gecons. waren op 88⅝ à ⅞ gevallen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den September.

De eerste secretaris der Russische ambassade is gisteren uit de hoofdstad vertrokken, naar Bohemen, waar de keizer van Rusland thans bepaaldelijk verwacht wordt, het antwoord overbrengende op eene door den heer *Pozzo-di-Borgo* ontvangene depesche.

— Uit Clermont-Ferrant wordt van den 31sten geschreven, dat in de gemeente van Veyre, Donderdag te voren, zware ongeregeldheden, bij gelegenheid van de perceptie der regten op den sterken drank, zijn voorgevallen. Een detachement van 30 huzaren, 't welk afgezonden was tot aan de ambtenaren bijstand te verleenen, werd door het volk met steenen begroet en was genoodzaakt te chargeren. Men sprak van een vijftien militairen en een niet minder getal onder het volk, die min of meer zwaar gekwetst waren geworden.

— Het gouvernement gaat voort van de wet op de vlugtelingen gebruik te maken. De ontlating den Poolschen professor *Lelewel* geweigerd te hebben Frankrijk te ruimen, is thans de beurt gekomen aan den heer *Chodzko*, die eerst van Parijs naar Tours en nu naar Montauban verwezen, heeft verkozen de wijk naar Engeland te nemen. De liberale bladen merken met zekere bitterheid aan, dat de heer *de Labourdonnaye* onder het vorige bestuur, steeds geweigerd had aan het verzoek van den Russischen gezant, tot dezelfs verdrijving van Parijs te voldoen.

— Handelsbrieven uit Rome, die eenig vertrouwen verdienen, uit aanmerking van de personen waarvan dezelve afkomstig zijn, spreken met geen woord van oproeren en verzekeren integendeel dat alles in Italie rustig is.

— Berigten uit de stad Basel houden, dat de groote raad in de zitting van den 29sten, met 57 tegen 7 stemmen, besloten had, om zich aan het bondsbesluit van den 26sten, betrekkelijk de algebeele afscheiding van het land en de stad, te onderwerpen. De groote raad verklaart bij dit besluit, dat hij voor den drang der omstandigheden zwicht, noodigt den kleinen raad uit het besluit aan de ingezetenen bekend te maken en hem voorts deszelfs zijne beraadslagingen mede te deelen, terwijl de burgers bij eene proclamatie uitgenoodigd worden, zich te gedragen overeenkomstig den wensch der bondsvergadering, opdat de rust in het land [illegible]

— Volgens een brief uit Alexandrie, van den 25sten Junij, [illegible] douane te Cairo voorlopig en naar Alexandrische handelaars be-

hoefte Moka-koffij in beslag genomen hebben en in zijne magazijnen laten opstapelen.

— De fondsen waren heden (3 *September*) genoteerd: de 5 pCt. kont. 105,10; op tijd 104,95; de 3 pCt. kont. 76; op tijd 76,15; Nap. renten kont. 91; op tijd 91,30; Sp. perpet. kont. en op tijd 67; 3 pCt. kont. 41¼ (*rente*, 1 *April*); op tijd 39⅞ (*rente*, 1 *Oct.*)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den September.

Gisteren avond is Z. M. de Koning van het Loo in de residentie terug gekeerd. H. M. de Koningin wordt in de eerste week terug verwacht.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen zijn van het Loo naar Berlijn vertrokken.

— Naar wij vernemen wordt Z. K. H. de Prins Veldmaarschalk gisteren avond in het hoofdkwartier te Tilburg terug verwacht.

— Den 4den dezer zijn uit Texel naar zee gezeild Zr. Ms. fregat, *Palembang*, kapitein-luitenant *Zwaanshals*, naar Batavia, en Zr. Ms. korvet *Pallas*, kapitein luitenant *Buis*, naar Suriname bestemd.

— In den nacht van den 4den dezer is op Oost-Terschelling gestrand het Hamburgsch galjootschip *Lina*; het volk is gered. Voorts het engelsche schoenetschip *Mary*, waarvan de kapitein en drie man verongelukt zijn. Voor het strand moet volgend rapport nog een schip onderst boven liggen.

— Uit Calais wordt van den 1sten dezer gemeld, dat drie mijlen van het Hollandsch driemastschip, *Augusta*, kapitein *H. Bouwer*, van Amsterdam van 600 ton, van Suriname kwalijk met eene lading suiker, ketoen, enz., omtrent een half uur ten oosten der haven van Calais gestrand en in stukken gegaan is. Zes man van de equipage, waaronder den kapitein, zijne vrouw gezien is een, gered en in het leven terug gezeepend, de vier overigen zijn ongelukkig in de golven omgekomen.

Nog vier schepen, welker namen onbekend waren, waren bij den storm van 1 op 2 dezen in de nabijheid van Calais verongelukt.

— De bekende Engelschman *Bowring* is eergisteren, die bij zijne overvaart met den jongsten storm vier dagen op zee moest doorgebragt, te Rustel aangekomen. Volgens den *Indépendant* was hij met eene zending belast.

— De *Pruissische Staats-courant* van den 31sten laatstleden heeft ook het vertrek uit die hoofdstad aan, naar Stettin gemeld, van Z. K. H. den Kroonprins van Pruissen, en van HH. KK. HH. de Kroonprinses, de Prinsessen *Wilhelm* en *Karel*, naar Schwedt. Volgens berigt, uit Stettin was de Kroonprins alsdaar in den avond van den 29sten over Schwedt aangekomen en had den volgenden dag eene wapenschouw over de aldaar bijeen getrokkene troepen, zijnde de derde brigade infanterie, gehouden. De aankomst van den Keizer van Rusland werd te Stettin elk oogenblik te gemoet gezien. Dezelfde zijnaigen stonden sedert den vorigen dag aan de landingsplaats gereed. Des middags ten vier uur, van den 30sten, was intusschen de stoomboot *Iechora*, waarop Z. M. zich bevond, nog niet in het gezigt.

— De koning van Pruissen heeft den graaf *Lerchenfeld* tot zijnen gezant in Griekenland benoemd.

— Te Petersburg is den 29sten augustus van stapel gelopen het oorlogschip *Wladimir*, van 84 stukken.

— Het russisch gouvernement heeft verordend, dat de invoer van granen, langs alle havens van de Zwarte Zee, den Donau en de zee van Azof, van tollen vrij zal wezen.

— De Londensche dagbladen van den 2den dezer houden [illegible] trekkelijk uit die van Brasilie, tot den 14den juny gaande. De laatste houden het rapport van het comité, met het oogmerk belast, om de hoofdschapden het gouvernement aan de kamer van afgevaardigden gedaan, enz. bijvoeging van documenten, alsmede betrekkelijk de ontworpen tot herstelling van [illegible] Pedro I. den Dinsdagmorgen [illegible] tot het besluit gekomen, om het [illegible] heden tot ondersteunen in al deszelfs pogingen

waren tot het voorkomen » van eene vernederende restauratie." Een wet-ontwerp, waarbij aan den Hertog van *Braganza* verboden wordt hunner, onder welk voorwendsel ook, den Portugeschen grond te betreden, op straffe van als vijand en verraader te worden beschouwd, werd vervolgens in overweging genomen. Daarna bood nog de minister van justitie een ontwerp aan, over eene verbeterde organisatie van de nationale garde.

De engelsche *Courier* van den 2den dezer bevat den text van eenen herderlijken brief van den kardinaal patriarch van Lissabon, waarbij de geestelijkheid van Portugal aangemaand wordt, zich aan het gezag van den *Prins Regent* te onderwerpen.

Van Oporto waren den 20sten 1000 man geregelde troepen naar Lissabon ingescheept; den 21sten moest een dergelijk getal volgen; deze versterking van geoefende troepen kon den 22sten in de hoofdstad aankomen.

Volgens de laatste brieven van Mexico was de generaal *Bustamente* door *Santa Anna* voor zes jaren gebannen geworden.

Op de Londensche beurs van den 2den september waren genoteerd: 5%, ¼, Ned. 2 pCt. 48¾.

De Parijsche bladen deelen een brief mede, welke volgens hun zeggen door keizer *Alexander* zou geschreven zijn aan den president van den senaat in het groot-hertogdom Warschau, graaf *Thomas Ostrowski*, ten einde daarmede zoo mogelijk het onnaauwkeurige te staven van de beschuldigingen van het Petersburger dagblad, alsof de oprigting van het koningrijk Polen minder de uitslag was geweest van de bepalingen der Weener congres-acte, dan wel van voorafgaande tusschen de drie noordsche mogendheden ontstane overeenkomsten. Deze brief nu, zoo bij echt is, is van den volgenden inhoud:

» Mijnheer de president van den senaat, graaf *Ostrowski*, met eene bijzondere voldoening berigt ik u, dat het lot van mijn vaderland eindelijk beslist is geworden, door de vereenigde overeenkomst van alle de op het congres vereenigde mogendheden.

» Den titel van koning van Polen aangenomende, heb ik aan den wensch van de natie trachten te voldoen. Het koningrijk Polen zal met het russische keizerrijk vereenigd zijn door de banden van deszelfs eigene constitutie, waarvan ik verlang 's lands geluk te grondvesten. Heeft het groote bedrijf van de algemeene vrede verloofd, dat alle Polen onder denzelfden scepter vereenigd worden, ik beschouw het als mijne gelukkigste roeping, zoo veel mogelijk het harde van hunne scheiding te verzachten en voor hen overal het ruime gebied van nationaliteit te verwerven.

» Ik vertrouw dezelfde formaliteiten vervolgens meer spoedig alle partijen openbaar te maken, betreffende de definitieve schikkingen dier politieke aangelegenheden, welke ik, dat gij van mijne ingenomenheid aan het gezag, wat de hoofdzaak betreft onderrigt daart, en veroorloof ik u den inhoud dezes dan uwe landgenooten bekend te maken.

» Tot zeker de verzekering mijner oprechte achting, (get.) ALEXANDER."

Weenen den 18-30 April 1815.

De *Hollandsche Bijdrage* bevat twee berigten uit Konstantinopel mede, uit welke de hier navolgende bijzonderheden getrokken zijn:

» Alvorens den Bosphorus te verlaten liet de generaal *Muraview* het aanbinden aan het kampement van het russische leger door een gedeelte zijner troepen versterken. Op zijn bevel werd, op een afstand van het kamp, een stuk hoog van omtrent 2000 voeten, uit het Asiatisch gebergte losgemaakt en te water tot aan het voorgebergte aan Selvi Bournou vervoerd; alsdaar sleepten onze landlieden, door de russische soldaten geholpen, die gedurende al den tijd van onze verblijf-plaats bij ons vriendschap hadden gesloten, met krachtsinspanning dit zware gevaarte op den heuvel op die nabij dezen oever is gelegen, alwaar hetzelve op eenen stevigen grondslag aan tegen elkanders werd geplaatst. De Sultan van de oprigting van dit monument kennis hebbende bekomen, deed door den serakier-pacha aan den generaal *Muraview* weten, dat hij bevel had gegeven, dat een turksch opschrift op hetzelve te doen graveren, bestemd om de herinnering aan de tegenwoordigheid der russische troepen te dier plaatse te staven. Dit turksch opschrift is een vierregelig vers, inhoudende het navolgende, zoo als dezelve door de [illegible] is overgezet: » Op deze vlakte kwam het russisch leger als vriend aan, en vertrok desgelijks; dit bolwerk getuigt van deze herinnering bij mensen. Moge de vriendschap van beide rijken even duurzaam en hecht zijn! en de overlevering daarvan in den mienden stand tot de eerste tijden overgebracht."

— Onder de in constructie zijnde oorlogschepen ligt te Cherbourg een driedekker van 120 stukken, welke aldaar met zorg wordt gebouwd, in tegenwoordigheid van koning *Ludewijk Philips* zoon, den stapel loopen. Dit schip, achtervolgelijk *Friedland*, *de Koning van Rome*, *de Hertog van Bordeaux* genaamd, is het grootste, welk tegenwoordig op de fransche scheepstimmerwerven in staat heeft gezet te worden. Het zal in het geheel 57 voeten breedte, van beneden 23 voeten hoogte, van voren 54 voeten diepte, en voren 54 voeten hoogte, van voren 54 voeten. Deszelfs equipage zou op den voet van oorlog 1,500 man bedragen. Het is nog onzeker welke deszelfs vierde doopnaam zal wezen.

— Het oorlogs krijgsvaandel van het koningrijk Griekenland bestaat uit twee witte strepen, gelijkerwijs van den Beijerschen blauw en vier wit. In het midden is eene kroon gelijk in het Beijersche wapen. De eerste slag is blaauw met een wit kruis. Die van de koopvaardij is gebleven zoo als zij was.

Dezer dagen is door het algemeen bestuur, tot inlichting, welke etablissementen beschouwd moeten worden als fabrijken en trafijken, in den zin van art. 16, ten einde, der wet op de personele belasting, te kennen gegeven, dat de aanwijzing van een bepaalden en algemeen geldend kenmerk wegens dit onderwerp aan bezwaren onderhevig blijft, omdat, indien in eenig, het daarin is, dat met het oordeel van onderscheiding moet worden te werk gegaan, en plaatselijke en zakelijke motiven de ambtenaren, onder toezigt der gouverneurs, en benoodigde deze toevlugt tot het hoofdbestuur, in twijfelachtige gevallen, beter schijnen te kunnen leiden; dan algemeene omschrijvingen, die hier volledig in de eene plaats, elders in de andere kunnen schijnen min of meer te wenschen over te laten, of zelfs gebrekkig of verkeerd worden geoordeeld; dat hierom den Minister ongaarne zou wenschen, of het oordeel der ambtenaren te zeer te binden, of aanleiding te geven, dat, ter zake eener denkbeeldige eenvormigheid, het doel der wet, hier of elders, worde voorbij gezien; dat het, dien onvermijdelijken, den Minister zou voorkomen, dat, in het algemeen, als een vereischte beide dat fabrijken en trafijken beschouwd moet worden, dat dezelve ter darstelling of bereiding der voorwerpen in het groot werkzaam zijn voor eigen behoefte of eigen klein debiet, maar vooral, zoo niet uitsluitend, voor andere kooplieden of debitanten; dat als fabrijken in dien zin zijn aan te merken: laken-, glas-, koperrood-fabrijken, enz.; branderijen, brouwerijen, loodsuiker-, blaauwsel-fabrijken, enz.; als trafijken: suiker-raffinaderijen, zoutketen, kamfer-raffinaderijen, koperslagerijen, loodsmederijen, enz.; dat wat bijzonder betreft de, als voorbeelden, opgenoemde koren-, chicorei-, olie- of houtzaagmolens, enz., door welke kracht ook in beweging gebragt wordende, deze vallen in de termen van art. 16, § 4, op het slot, voorzoover dat, wat de gort-, grut- of pelmolens betreft (waarin de gerst of haver gepeld of gepareld wordt), die mede daaronder beschikken moeten worden, doch grenzende de grutters, dat zijn zij die boekweiten grutten of boekweitenmeel, met paardenmolens malen, en dezelve gewoonlijk in het klein verkoopen, gelijk die dan ook bij het aanslagen [illegible] onderscheidelijk aangeschreven worden onder die bedrijven, waarvan de inwonende werklieden belastbaar zijn.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 3den September.

Luidens brieven uit Kassel en Bruckeran, door de courant van Aschaffenburg vermeld, zou thans de ratificatie van het groot hulpverdrag door de regeringen van Zuid-Duitschland werkelijk zijn gegeven.

— Uit Leipzig wordt vermeld, dat men daar gunstige verwachtingen had van de aanstaande najaars-mis, deels uithoofde den hoogeren prijs der wollen en katoenen-manufacturen in Engeland, veroorzaakt zoo door den hoogen prijs van de ruwe stoffen als door de groote bestellingen voor de Amerikaansche markt, waardoor men dacht dat er geen groote aanvoer dezer stoffen zoo uit Engeland als van elders zouden wezen, hetgeen op zich zelve voor de mis voordelig was; deels omdat men de nabij zijnde sluiting van het groote duitsche tolstelsel als zeker achtte, en men derhalven op eene bijzondere aanvraag naar buitenlandsche nijverheid-voortbrengselen rekende, daar ten gevolge van gemelde sluiting derzelver invoer later slechts onder beding van een aanmerkelijk tolregt zou kunnen plaats grijpen. Wat overigens de voormelde sluiting betrof, de Leipziger groote laken-fabrikanten toonden groote voorstanders van dezelve te zijn.

— Een berigt uit Koblenz van 2 September houdt onder anderen het volgende in:

» De Telegraaf op de vesting Ehrenbreitstein, welke de linie tusschen Berlijn en onze stad moet sluiten, is thans voltooid. Aan die op de overige punten wordt met dien ijver gearbeid, zoodat de geheele linie binnen zeer korten tijd in werking zal kunnen gebragt worden. Hiertoe zal er reeds vroeg in het volgende jaar met de dwingfort voor Trier en de grensvestingen een begin gemaakt worden.

» De groote weg van hier door de Eifel naar Malmedy, welke zich op laatstgenoemde plaats met de groote wegen naar Luik en Antwerpen verbindt, en met welke aanleg reeds onder de Fransche overheersching begonnen is, nadert thans deszelfs voltooijing en zal voor het handelsverkeer van Antwerpen met den Boven-Rijn van groot gewigt worden."

— Zeker het besluit, waarbij (gelijk wij in onze laatst berigten van gisteren avond, over Frankrijk, reeds vermeld hebben) de groote raad van het kanton Bazel tot de scheiding van de stad en het landschap toegetreden is. » Wij Burgemeester en groote raad des kantons Bazels hebben uit het aanhoudend bedrijf van den 25sten

dezer vernomen, dat de hooge landdag, uit overweging van de tegenwoordige beperkingen, besloten heeft, het kanton Bazel in twee afzonderlijke gemeenebesten te scheiden, en daarbij zelfs een groot aantal van die gemeenten, die met woord en daad, onder gevaren en met opofferingen van allerlei aard, hare trouwe aankleving aan den tegenwoordigen staatsvorm hebben betoond, buiten derzelver bewilliging, als een deel van het landschap Bazel te verklaren. Zoo weinig wij nu de regtmatigheid eener zoodanige handelwijze vermogen te onderzoeken, en hoe smartelijk het ons valt trouwe en geliefde, in vreugd en leed, in voor- en tegenspoed beproefde medeburgers van ons losgescheurd, en tegen hunnen wil aan eenen anderen staats- en regeringsvorm onderworpen te zien, zoo zien wij ons nogtans, in aanmerking genomen den drang der omstandigheden, en ons onderwerpende aan het bevel van het hooge hoedsgezag, tot de volgende verklaring verpligt: Wij gedragen ons naar het voormelde landdag-besluit en zullen de hand tot dezelfde uitvoering leenen, en daar hierdoor het gemeenebest van het voormalige kanton Bazel ophoudt te bestaan, zoo verklaren wij ons, – met uitsluiting van dezulken onzer medeleden, die van het nu afgescheiden landschap-gedeelte gekozen werden, of welke geen burgers van het stadsgedeelte zijn, – als voorloopige hooge overigheid van het kanton Bazel-stadsgedeelte, bevestigd en in dienst te zijn getreden, om, benevens de overige administratieve en regterlijke magten, de openbare aangelegenheden tot zoo lange te bezorgen, tot eene nieuwe regeringsvorm voor het kanton Bazel-stadsgedeelte zal ontworpen zijn. Aan den kleinen raad wordt opgedragen, dit besluit aan de stadsburgerij binnen twee dagen en binnen drie aan de tegenover gelegen gemeenten ter goedkeuring voor te lezen, den uitslag der stemming bekend te maken, en ons wijders de noodige voorstellen te doen. Gegeven in onze raadsvergadering van 29 augustus 1833. In naam van den burgemeester en grooten raad des kantons Bazel.

De Ambtsburgemeester Frey,
Secretaris Braun.

In het dagblad van Piemont leest men: » Wij meenen eene nuttige bijdrage te leveren tot de geschiedenis van den tegenwoordigen tijd en tot teregtwijzing der onervarene jongelingschap, die de omwentelingzuchtige secte der *giovine Italia* (het jeugdige Italie) tracht te bedeeven, door de mededeeling van een gedeelte eener instructie, die onlangs door een der hoofden van genoemde secte aan zijne volgelingen gegeven werd en te handen der overheid gevallen is, in het stuk wordt gezegd:

– – Het doel der maatschappij is vrijheid, onafhankelijkheid, menschelijkheid, gelijkheid en eene plotselinge vestiging van een gemeenebest. Het dagblad *La giovine Italia*, waarop men zich te Lugano abonneert en waarvan reeds vijf deelen verschenen zijn, ontwikkelt dit beginsel. De verbreiding van een groot aantal exemplaren daarvan wordt u, als een zeer heilzaam middel, bijzonder aanbevolen. De grondbezitters moeten door overreding de boeren tot zich trachten te verbinden, vooral moet men ook de landpriesters zamenkoren aan te werven, doch daarbij met de meeste omzigtigheid te werk gaan. Wil men een dier met goed gevolg aantasten en vlugten, dan moet men vooraf derzelfs zwakke punten opzoeken. Hiertoe behoort, dat men zich niet als verschutters der godsdienst doe kennen en zijne fouten verberge. De vaan der Italiaansche onafhankelijkheid moet naast het outer en op de kerktorens wapperen, anders zal de domme hoer zijne ruwe krachten niet met de ouve vereenigen. Als de priesters zich gewillig aan ons aansluiten en de belangen des genootschaps van den kansel prediken, dan is de overwinning aan ons. Men moet het voorbeeld der Spanjaarden in hunnen onafhankelijkheids-oorlog aanprijzen en navolgen. Het Christusbeeld worde op de vanen vooruit gedragen; daar naast plaatse zich de priester met het Evangelie in de hand; dan moeten de bronnen vergiftigd en voor den vijand hinderlagen van allerlei aard daargesteld worden; de gemeenten, welker bewoners hunne huizen niet in brandsteken en niet vlugten, moeten deswege gestraft worden; men breke de bruggen af, werpe versperringen in de straten op, verdedige zich in de huizen, werpe kokende olie en water, steenen, brandend hout en asch uit de vensters naar beneden. Kortom, alles is geoorloofd, als slechts de vreemde vijand en zijne handlangers overvonnen worden, al zouden deze laatsten ook onze vaders, broeders, kinderen of vrienden. De stem des bloeds moet zwijgen, wanneer het de bevrijding des vaderlands geldt. Voor de vrouwen, die het aan de noodige zielskracht ontbreekt, moeten deze middelen verdragen worden; daar dezelve evenwel, als men er in slaagt om ze te overreden, voor nog grooter krachtinspanning vatbaar zijn, dan de mannen, zoo trachte men derzelve allereerst voor de goede zaak te winnen.

[illegible] nodelooze, rampzalige en lijdelijke wreedheid, mag [illegible] voor vijanden [illegible] dat onze vrienden [illegible]

drage zorg dat telkens onder vijftig aanhangers niet meer dan vier rijke of gegoede lieden zich bevinden; dan deze deele men noch het bovenstaande, noch andere dingen mede, die hun vrees zouden kunnen aanjagen; men zegge hun niet meer, dan noodig is, om hen tot den eed en ter behoorlijker tijd tot het bijdragen van gelden te bewegen. Zijn zij zeer rijk en kunnen zij groote bijdragen leveren, dan moeten zij ook van de persoonlijke dienst vrijgesteld worden."

Letterkundige Berigten.

THADÉUS LE RESSUSCITÉ, par Michel Masson (Raymond) et Auguste Luchet. *2 vol.* A la Haye, *chez G. VERVLOET, Libraire. In-8°. 358 et 368 pages* . . . . . *f* 3,50.

Wanneer wij somtijds met verwondering op de menigvuldige voortbrengselen der hedendaagsche Fransche drukpers, op de keuze der behandelde onderwerpen nederzagen, en wij zoo veel gelijkenis, zoo veel gelijkslagtigs in verschillende, zogenaamde werken van smaak, vonden, dan moesten wij ons afvragen, of de tegenwoordig meest bekende en geliefkoosde Fransche *contes*- en *roman*-schrijvers, het zich ten taak hadden gemaakt, de ziekte van het maatschappelijk ligchaam in Frankrijk, met scherpe kleuren te schetsen. Vele dezer voortbrengselen lezende, zoude men tot het geloof komen, dat het ligchaam, voor geene zachte gewaarwordingen meer vatbaar, door genietingen van allerlei aard overprikkeld, door overspanning van alle hartstogten onzinnig, alleen door zware schokken, door schrikbeelden, door de overdrevenste denkbeelden van den menschelijken geest, in romantische vormen, bijeen gebragt, konde worden aangedaan, en daarin vlagen van leven teruggeroepen worden. Doch ook aan zulke schokken kan men gewoon worden, en daardoor als overprikkeld, vindt niet zeldzaam het menschelijke hart in zachtere aandoeningen een genot, dat het zoo lang heeft moeten ontbeeren, en dat vroeger dezelfs gewaarwordingen door tranen aan den dag legde: het zekerste teeken van medelijden en niet van afschuw.

Deze gewaarwordingen rezen er in ons op, bij de lezing van *Thadeus*, dit meesterstuk in de bonte reeks van romantische voortbrengselen, en onwillekeurig moesten wij somwijlen het boek nederleggen, om niet aan het beu staan van een *onvermijdelijk noodlot* (*fataliteit*) te blijven hechten. En toch was alles zoo natuurlijk, zoo bestaanbaar, alles met zoo veel schijn van waarschijnlijkheid omgeven, dat wij moesten uitroepen: ja dikwerf, wordt de mensch *zoo* beproefd, *zoo* tot een beter leven voorbereid. *Thadeus* heeft ons ingenomen, en dikwerf zullen wij hem herlezen, om alle de schaduwbeelden en lichtpunten van dit tafereel van menschelijke hartstogten en omgelukken, te vatten. Dikwerf nog zullen wij *Thadeus Graaf van Murzheim* volgen, wanneer hij in 1795 het slagtoffer wordt van de kuiperijen van eene zekere Meyrouw *Bieta*, verklaarde maitresse van *Frederik Wilhelm II*, en, door beulshanden te Berlijn gehangen, door eene voorafgegane en na de kunstoefening gedane kunstbewerking in het leven wordt teruggeroepen, om hem naar Frankrijk, onder de weldadige regering der vijf mannen te volgen; hoe hij, daar, zonder naam, zonder karakter – hij gehangene – in het leven teruggeroepen, door het noodlot vervolgd, tot zwaren handen arbeid en beproevingen van allerlei aard gedoemd word, om hem weder te vinden aan het sterfbed zijner moeder, die hem dood waant, en die hem wederziende niet herkennen durft. Hoe hij later in den Bevrijdings-oorlog, ter eer en vreede Duits wint, om eindelijk in Parijs zijne verlorene dochter, het voorwerp van alle zijne pogingen te hervinden; en hoe hij eindelijk op zijn sterfbed, zich aan zijnen Koning voorstelt als het slagtoffer, dat op de publieke plants te Berlijn, om aan de wraak eener koninklijke bijzit te voldoen, door beulshanden moest sterven, doch in het leven teruggeroepen werd, om nog later het geweten eens konings te ontlasten. Welk gemoed zoude kunnen koel blijven, bij zulke treffende trekken van ouder- en kinderliefde, en welk gemoed is er, dat zich niet in' tranen zal ontlasten, wanneer het niet twijfelen kan aan het bestaanbare der tafereelen, welke beide de schrijvers, met zooveel gevoel hebben weten te schetsen. *Thadéus le Ressuscité* houden wij voor een meesterstuk der hedendaagsche Fransche letterkunde van smaak.

LE ROI DES RIBAUDS, *Histoire du Temps DE LOUIS XII*, par P. L. Jacob, bibliophile, membre de toutes les académies. 2 vol. *A La Haye*, chez. G. VERVLOET, Libraire, 1831. In-8°, 328 et 360 pages, le prix est *f* 3,50.

Van *Walther Scott* en *Balzac* bezitten wij, in het romantische vak der letterkunde, twee heerlijk beschrevene episodes uit het leven van *Lodewijk XI*. *Jacob* voert, in het boven aangekondigd werk, de laatste levensjaren van *Lodewijk XII* op het tooneel, bij gelegenheid van zijn derde huwelijk met *Maria* van Engeland, jongste zuster van Koning *Hendrik VIII*. Als getrouwe navolger en schilder van de zeden en gewoonten, de kleeding en gebruiken van het hofleven van dien tijd, heeft deze geschiedkundige roman onze aandacht voor eenige oogenblikken kunnen bezig houden, doch de voorafgaande opmerking [illegible] schrijver: » *Le Roi des Ribauds* ne promet pas sans doute un livre de morale et d'éducation," hebben wij te gepast gevonden, om over de verdienste of het schadelijke van dit boek verder uit te weiden. Evenwel wij lieten ook geenszins aan alle kinders [illegible] het minst aan vrouwen of meisjes [illegible]

VOORLOOPIG BERIGT.

De ondergeteekenden uitgevers van den *Militairen Spectator*, berigten hunnen geabonneerden, dat zij, tot derzelver gemak en voordeel besloten hebben, den tweeden jaargang van dit tijdschrift, te beginnen met n°. 11, te vervolgen in nummers van 3 vellen elk, (in plaats van n°s. van een vel) met eenen omslag en gebrocheerd, zullende, voor het overige, papier, letter, formaat enz. geene verandering ondergaan, maar blijven zoo als het tot dus verre geweest is.

Ofschoon de uitgevers, om vroeger te kennen gegevene beweegredenen, geene vaste tijdstippen voor het verschijnen der nummers kunnen bepalen, zal men echter zulke maatregelen treffen, dat *elke maand* een nommer, van *ten minste* 3 vel druks, zal kunnen verschijnen.

De tegenwoordige jaargang van den *Militairen Spectator* zal alzoo, met de reeds verschenen 10 n°s. (10 vel) en de nog te verschijnen 8 n°s. (24 vel) slechts 34 vel druks beslaan, onverminderd de bladen bijvoegsels, welke daarbij *gratis* zullen worden geleverd, en welke de redactie zal bewegen tot het opnemen der plaatshebbende promotien bij het leger, die vroeger in den tekst begrepen waren, en naar het gevoelen der geabonneerden te veel plaats innamen; als ook tot het aankondigen der nieuw uitkomende belangrijkste militaire geschriften in alle talen.

De, sedert no. 30 des vorigen jaargangs, niet opgenomene plaats gehad hebbende promotien zullen, alsnu, met Numm. 11, als bijvoegsel *gratis* worden gegeven, ten einde met de vorige een geheel uit te maken.

Deze kleine wijziging in de uitgave van dit Tijdschrift is geheel in het belang van deszelfs lezers; aangezien eensdeels het verloren geraken van losse nommers, hetwelk, op de tot hiertoe gebruikelijke wijze van uitgave, zoo ligt konde plaats hebben, voorgekomen wordt, en anderdeels, de ruimte, welke bij twee losse nomm. de titel inneemt, voor stoffe zal gebezigd worden.

Spectator heeft alzoo op nieuw, een bewijs willen geven, dat hij alles wil aanwenden, om hun genoegen te doen, die zijne pogingen wel willen ondersteunen.

In plaats van voor 10 nommers, of vellen, zal men zich alsnu verbinden, voor niet minder dan 4 nommers of 12 vellen druks, waarin de op te nemen stoffe, betrekkelijk, uitgebreider zal zijn dan vroeger in 12 losse nummers.

Door deze nieuwe bepaling, zijn de ondergeteekenden in de gelegenheid gesteld, den prijs van den *M. Spectator* te kunnen verminderen, zullende derzelver voor iedere *Serie*, uit 4 nommers of 12 vellen druks bestaande, hetzelfde bedragen als bij de losse nommers, slechts op *f* 2 - - bepaald worden; voor de Platen en Kaarten, die er in 't vervolg mogten ingevoegd worden, zal een zeer matige prijs betaald worden, welke de 25 cents voor elke plaat of kaart, niet zal te boven gaan.

Degenen der geabonneerden, welke mogten verlangen de losse vellen, waar mede dezelve afgedrukt zijn, per post te blijven ontvangen, gelieven hieromtrent opgave aan de ondergeteekenden te doen. - De prijs blijft in dat geval, op den ouden voet bepaald. Geen bijzondere aanvrage hiervoor ontvangende, zullen de ondergeteekenden het daarvoor houden, dat de geabonneerden met den nieuwen maatregel genoegen nemen.

Breda, Sept. 1833. BROESE & COMP.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 5den September.*

Nederlanden.	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste 4½ uurs.
Werkel. schuld	2½	47⅜	48⅛	47⅜
Dito dito	5	91⅝	91⅞	91¾
Uitgestelde dito		1⅛	1⅛	1⅛
Kasbill. dito		20⅝	21⅛	20⅝
Amort. Syndic.	2½	84½	85	84½
Dito dito	3	68⅞	69	
Schatkistbiljett.	6	101¼	101⅜	101¼
Overijsselsch.	5	99⅛		
Leening 1831	6	102		
Handel-Maats.	4½	92⅜		
Frankrijk.				
Inschr. Grooth.	3	76¼		
Engeland.				
Dito per 12 Aug.	3			
Spanje.				
Certificat. Amst.	5	65⅞	65⅝	65⅛
Dito *f* 1000	5	40½	41	40⅜
Uitges. 3 pe. Sch.	5			
Cert. Bons Lond.	5	18¼		
Napels.				
Certificat. *L. & B.*	5	82½	82⅝	
Dito *Falc. & C.*	5	84¼		
Leen. Lond. *H.*	5			
Rusland.				
Obl. Hope	5	99⅝	100⅛	99⅞
Dito dito	5	101½	101⅝	101

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste 4½ uurs.
Cert. dito 183⅓	3	91	91¼	91
Obl. te London	5			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Assig.	6	66⅜	66¼	66⅛
Certificat, dito,	6	66	66⅛	
Polen.				
Aand. Loot. fl. 300.				
Pruissen.				
Dito dito R. 50.		89¼	90	89⅞
Oostenrijk.				
Dito dito *f* 100				
Dito dito *f* 250	4			
Metalliek	5	91⅜	91½	91⅞
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½	49⅝		
Oblig. *Goll & C.*	5			
Dito	4			
Cert. Stadsh. dit.	2½			
W'een. Bankact.	5			
Denemarken.				
Leening te Lond.	3			
Brazilien.				
Dito *Rotschild*	5	66⅜	66⅞	
Griekenl.				
Dito te London	5			

Te Antwerpen heden van gisteren (5 *September*) waren genoteerd: Belg. 93; Metall. 96; P. Lotep. 105⅝; Braz. 67¼; Sp. perpetuel 66⅝; 4 pCt. 58; 3 pCt. 41; Uitgest. 13⅞; Nap. 86; Sic. 91½; Russ. Leening 99⅝.

* * Getrouwd:

* A. F. JUST DE LA PAISSIÈRE,
1e *Luit. bij het* 1e *Bat. Jagers*,
en
Hoorn, C. S. E. BRUIJNS.
5 *September* 1833.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD *BREDA*, zullen, op Maandag den 16den September 1833, des middags ten *twaalf* ure, ten Stadhuize aldaar, aan de minstfordenden, in het openbaar Aanbesteden:

Het OPRUIMEN der *Steen-* en *Zandbanken*, in de Rivier *DE MARK*, beneden de Inundatie-Sluis binnen deze Stad.

De Kondities van Aanbesteding liggen, dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren, ter lezing op Stads Secretarij, en nader omderigt is te bekomen bij den Burgerlijken Stads Architect A. L. ROEVEN, bij wien ook de gegadigden zich kunnen aanmelden, om meer bepaalde aanwijzing te erlangen.

Breda, den 2. September 1833.

Ter ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornd;
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKE.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN
ROTTERDAM en LONDEN,
In Dienst der General Post-office
voor Passagiers en Goederen.

Het vertrek der Stoompacketten van *Rotterdam* is bepaald:
Woensdag den 11. September, des 's morgens ten 8 ure.
Nadere inlichting bij de Agenten aan het Bureau in *de Boompjes*, A n°. 93.

W. SMITH & COMP.
P. A. VAN [illegible]

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

zijn de volgende Nieuwe Werken voorhanden:

I. Annuaire Militaire de Belgique, contenant: la garde civique active; l'état-major-général de l'armée; les divisions de l'armée d'observation; les régimens d'infanterie et de cavalerie; la gendarmerie; l'artillerie; le génie; les sapeurs mineurs; l'école militaire; etc., ainsi que la plupart des dates de promotions des officiers; enfin un état des officiers de l'armée active, classés par grades et par ordre alphabéque de noms, avec indication du rang d'après les dates de promotion, suivi d'un tableau de la solde affectée à chaque grade. . . . . f 1,25.

II. Le colonel *de Wirs*, principes philosophiques, politiques et moraux; 13e édition. 2 vol. . . . . 4,00.

III. Maximes de guerre de *Napoléon*. 2e édition 1,25

IV. Stratagèmes militaires et ruses de guerre, tirés des auteurs Grecs, Latins, Français et étrangers, tant anciens que modernes; auxquels on a joint des harangues, des discours mémorables, des mots heureux, des traits de grandeur d'ame, de bravoure, etc. 2 vol. . . . . 3,00.

V. Ordonnance du Roi, du 6 Décembre 1829, sur l'exercice et les évolutions de la cavalerie. 3 vol en étui. . . . . 4,90.

VI. *J. de la Lande*, tables de Logarithmes pour les nombres et pour les sinus. Avec les explications et les usages principaux pour l'Astronomie, la Gnomonique, la Géométrie, la Navigation, la Géographie, la Physique, l'Art Militaire, l'Architecture, l'Arpentage, la Statistique, et les Rentes. édition stéréotype. . . . . 2,40.

VII. *P. A. Delanneau*, Dictionnaire de poche de la langue Française, rédigé d'après l'académie. 6e édition. . . . . 1,40.

VIII. Petit Dictionnaire de la Langue Française, suivant l'orthographe de l'académie, contenant tous les mots qui se trouvent dans le Dictionnaire de l'académie, et un nombre considérable de mots qu'on n'y trouve pas, avec la [illegible] irrégulière. Par *Roo[illegible]* [illegible] édition. Revue et augmentée d'environ deux [illegible], et d'un petit Tableau synoptique des [illegible] de France, avec leur population et la distance [illegible]. . . . . 2,50.

IX. *Aimé Martin*, le langage des femmes. Nouvelle édition. . . 4,00.

X. Les sept merveilles, nouvelle des sept contes. Tome I. . . . . 1,50.

XI. *Cornelia*, taschenbuch für Deutsche Frauen auf das Jahr 1834. . . . . 5,20.

XII. *P. van Genabeth*, zede- en letterkundige lessen, of bloemlezing uit nederlandsche dichters en prosa-schrijvers. 2 deelen. . . . . 5,00.

Bovengemelden belasten, zich tevens, met de besorging van alle [illegible] vervolgwerken, in zoverre zulks dezelve [illegible] te completeren.